

Wist u al dat de Nederlandse Vestingsteden 2018 op 7 en 8 april plaatsvinden in Grave? Graag verwelkomen we u alvast op dit bijzondere evenement.

onze culturele agenda.

In en om Grave worden het gehele jaar verschillende evenementen georganiseerd. Zo gaat u terug in de tijd tijdens het Historisch Spektakel, horen we u graag meezingen met de koren bij het Smartlappenfestival, kunt u monumenten bezoeken in het monumententweekeend en zweeft u misschien wel in de lucht tijdens het Ballonfestival. Maar er is nog veel meer. Op www.beleefgrave.nl vindt u een actueel overzicht van onze culturele agenda.

Evenementen

Het bijzondere aan het centrum van Grave is de kleinschaligheid en de variatie aan unieke winkeltjes, veelal gevestigd in monumentale panden. In deze speciaaizakjes zit u vaak de eigenaar aantreffen, die u graag meer vertelt over zijn of haar aanbod: een lekker stukje kaas of chocolade, een bijzonder cadeau, vintage en design kleding, mooie huis-, tuin- en keukengartikelen of antieke kunst. Het is lastig om met lege handen naar huis te gaan.

Winkelen

Behalve gebouwen uit lang vervlogen tijden, vindt u in Grave ook woningen van de Brits-Zweedse architect Ralph Erskine en een nieuw stadshart met winkels en appartementen ontworpen door de Belgische architect Crepain.

Grave ligt in het land van Cuijk (provincie Noord-Brabant) op gunstige afstand van de steden Nijmegen (16km) en 's-Hertogenbosch (33km) en biedt naast veel historische ook recreatieve mogelijkheden, zoals wandelen, fietsen en varen. En vergeet ook de gezellige terrassen voor een hapje of een drankje niet.

Prachtig gelegen, direct aan de Maas vindt u het vestingstadje Grave. Vanaf de Maaskade heeft u een schitterend uitzicht over deze rivier. Wie door Grave loopt, proeft de sfeer van een rijk en architectuur waar een verhaal achter zit. Ook in het buitengebied, de kerkdorpen Escharen, Cassel en Velp zijn nog vele sporen van het verleden aanwezig.

Grave vandaag

GRAVE

www.beleefgrave.nl

Uw dag compleet maken met een uitgebreid diner of gewoon een klein hapje eten? Schuif aan in een van onze heerlijke eetgelegenheden, met ieder een eigen thema of keuken. Zo kunt u onder andere kiezen voor een speciaal 3-gangenmenu, een echte steak van de grill, lekkere tapas of gewoon een goede daghap. Meer informatie over onze restaurants kunt u vinden op:

Restaurants

- Wandelen in de natuurgebieden in de directe omgeving: Broekse Wieden, Casselse Bossen, Keent, de Kuilen, de Kraaijenbergs Plassen, Landgoed Martendaal, de Maashorst, het Raamdal

- Een uitsonderlijke ballonvaart (met boeking)

- Kanovaren op de rivier de Raam

- Een bezoek aan de ondergrondse gang (op afspraak)

- Solotochten in de natuurgebieden

- Kruisboogschieten voor groepen

diverse activiteiten voor jong en oud.

Tijdens uw verblijf in Grave heeft u niet stil te zitten, want in en rondom onze vestingstad is er genoeg te ontdekken. Zo kunt u onder andere deelnemen aan een stadswandeling onder leiding van een van onze enthousiaste gidsen. Wilt u uw bezoek extra speciaal maken? We hebben

Toeristische activiteiten in en om Grave

Wandelen en fietsen

In een straal van 15 kilometer vindt u prachtige natuurgebieden met bossen, heuvels en natuurlijk het rivierlandschap. Zo kunt u kiezen voor een van de mooie wandelroutes, met als tip de 'Anders Langs de Maas'-route die in etappes van 's-Hertogenbosch via Grave naar Cuijk gaat. Of ontdek de afwisselende landschappen door een van de vele fietsmogelijkheden via de fietsknooppunten in Noordoost Brabant.

Verblijfsmogelijkheden

Blijft u overnachten in Grave? Dat kan in het sfeer vol verlichte historische centrum van Grave of in het buitengebied. Er zijn verschillende mogelijkheden, die ook terug te vinden zijn op: www.beleefgrave.nl:

- Hotel: B&B Motel Koolen, Catharinahof hotelkamers
- Bed and Breakfast: Algemene Handelspost, Gustav Guesthouse, Huize Nobel, Buiten-gewoon, De Vogelshoek, Gastenverblijf uit en thuis, De Gastvrijheid, Landgoed Lievendaal
- Camping: De Boltsebroek, Bruinsbergen, Minicamping Driehuis
- Vakantieverblijf: Aan het Raamdal

Vereniging
Nederlandse
Vestingsteden

Voor meer informatie: **Tourist Information Grave**

Hoofdwagt 2 – 5361 EW Grave – Tel.: 0486 870 067 – Email: toerismegrave@outlook.com

Toeristisch ontmoetingspunt Het Graafs Museum

St. Elisabethstraat 10 A – 5361 HK Grave – Tel.: 0486 475 948 – Email: info@graafsmuseum.nl

Toeristisch Ontmoetingspunt Motel Koolen

Tolschestraat 1 – 5363 TB Velp-Grave – Tel.: 0486 472 387 – Email: info@motelkoolen.nl

www.beleefgrave.nl – www.landvancuijk.nl

Grave

Nederlandse
Vestingsteden

GRAVE VAN VROEGER

Grave kent een lange historie als vestingstad. De sporen van een eeuwenoud verleden zijn op een aantal plaatsen nog duidelijk zichtbaar en soms zeer goed bewaard gebleven. In deze Maasstad voelt u de intieme, historische sfeer in de smalle stegen en hoffjes. En als u luistert naar de verhalen van de stadsgidsen en u kijkt om u heen, dan kunt u de kanonnen bijna horen en de stank die een belegerde stad met zich meebracht bijna ruiken. We nemen u graag mee in de historie van Grave.

Het ontstaan van Grave

Grave startte als geringe nederzetting en groeide in de loop der eeuwen uit tot een kleine vestingstad. Dat begon toen Herman van Cuijk er omstreeks 1140 een kasteel bouwde. Restanten daarvan bevinden zich mogelijk onder de geschutswal De Kat. De heren van Cuijk regeerden over Grave tot in de late veertiende eeuw. Vanwege de strategische ligging op de grens van Brabant en Gelre is de stad vaak belegerd geweest. Dat begon al in de middeleeuwen toen de hertogdommen van Brabant en Gelre elkaar bestreden. Grave wordt daarom ook wel de meest belegerde vestingstad van Nederland genoemd.

Meest belegerde vestingstad

Grave heeft vele overheersers gekend. Van 1400 tot 1481 was Grave in Gelders bezit, daarna werd het Brabants en uiteindelijk Spaans als onderdeel van de bezittingen van keizer Karel V. In de jaren twintig van de zestiende eeuw werd het kasteel door pandheer Floris van Egmond verfraaid en uitgebreid. Na een korte periode van rust is Grave tijdens de Tachtigjarige Oorlog opnieuw meerdere malen belegerd en veroverd en was het afwisselend in handen van de Spanjaarden en van de Hollanders. In 1602 werd Grave door prins Maurits definitief voor de Republiek heroverd. Na een lange tijd van relatieve rust, kwam de stad in 1672 in Franse handen, tijdens de inval van Lodewijk XIV in de Nederlanden.

Het einde van de vestingstad

In 1674 heroverden de Staatse troepen de stad, waarbij naast vele huizen ook de kerk en het kasteel zware schade opliepen. De imposante Elisabethkerk verloor daarbij haar schip en het kasteel werd afgebroken, met uitzondering van het Wagenhuis dat Arsenaal werd. Eind 18e eeuw werd de stad opnieuw belegerd door de Fransen. Dit maal waren de beschietingen zo heftig dat de stad maar moeizaam herstelde. Een eeuw later verloor de stad, die lange tijd een groot garnizoen binnen haar muren had, de status van vesting. Daarna is een groot deel van de vestingwerken gesloopt.

Overblijfselen uit een ver verleden

Door de strategische ligging is de altijd klein gebleven stad voorzien geweest van uitzonderlijk sterke vestingwerken, die steeds weer zijn gemoderniseerd. Bewaard bleven onder meer resten van de buitengracht, de fraaie Hampoort (1688), de geschutswal De Kat met daaronder kazematten en het Arsenaal vlakbij het vroegere kasteel, het halfbastion Bekaf en de vestingmuren bij het Maasfront en de oude haven. Grave werkt aan het zichtbaar maken van haar historie.

Bezoek de website: www.vestingsteden.nl

Vereniging Nederlandse Vestingsteden
Postbus 10.001 - 4940 GA Raamsdonksveer
E-mail: info@vestingsteden.nl

Bezienswaardigheden

- Het oude **stadhuis** is één van de mooiste gebouwen van deze stad. Het pand is gerestaureerd aan de hand van een tekening uit 1732.
- In de 18e eeuw was de **Hoofdwagt**, gelegen schuin tegenover het oude stadhuis, de centrale commandopost van het stadsgarnizoen. Op het plein voor de Hoofdwagt staat een replica van het zogenaamde Strafpaard, een martelwerktuig met vlijmscherpe zitplaats. Gestrafte soldaten moesten hierop hun straf uitzitten. Naar gelang de zwaarte van het delict werden er gewichten of zandzakken aan de voeten van de gestraften gehangen.
- De **Sint Elisabethkerk** dateert uit de 13e eeuw. Van oorsprong was het een katholieke kerk, maar in een latere periode werden er protestantse diensten gehouden. Nu is de kerk weer katholiek. De kerk heeft een rijk interieur met houtsnijwerk, schilderstukken, beelden en ornamenten.
- De **Hampoort**, gebouwd in 1688, is de enige overgebleven toegangspoort tot de vesting. Deze poort wordt ook wel het meest merkwaardige poortgebouw van Nederland genoemd. In de Hampoort is het Graafs Museum gevestigd.
- Tegenover de Hampoort ligt een verhoging "De Kat" en daarachter ligt het **Arsenaal**. Dit was vroeger een militair complex met kruitkamers, kazematten, opslagplaatsen en paardenstallen.
- Het **Noorderblok** (voormalige kazerne en klooster) en het daarachter gelegen half bastion "Bekaf": een mooi grasveld uitkijkend over het water, waar de resten van de aarden verdedigingswal en een kerkhofje van de Franse paters te zien zijn.
- Aan de voet van de John Thompsonbrug liggen **Kazemat Noord** en **Kazemat Zuid**. Beide zwaar versterkte ruimten met schietgaten hadden rond 1940 als specifiek doel de verkeersbrug te verdedigen. De kazematten vormen nu samen het Kazemattenmuseum, waar een beeld wordt gegeven van de Tweede Wereldoorlog in de omgeving van Grave.
- De **Maaspoort** is een stadspoort herbouwd in 1994 en gelegen aan de rivier de Maas, omgeven door terrasjes. Grave werd vooral bevoorrad via het water en hier speelde de Maaspoort een grote rol in.

1 - Stadhuis	5 - Arsenaal
2 - Hoofdwagt	6 - Noorderblok
3 - Sint Elisabethkerk	7 - Kazemat noord en zuid
4 - Hampoort	8 - Maaspoort

